

รูปแบบการบริหารจัดการแบบควบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

The Management Model for the Consolidation of Small School under Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 2

เกศินี กลิ่นนรินทร์* ปัญญา ทองนิล และ อภิชาติ เลนะนันท์
Kesini Klinniran*, Panya Thongnil and Apicha Lenanan

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000
Educational Administration, Faculty of Education, Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi 76000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: kesiniijj@gmail.com

Received: 2 January 2025, Revised: 18 May 2025, Accepted: 13 June 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการแบบควบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก 2) สร้างรูปแบบการบริหารจัดการแบบควบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก และ 3) ศึกษาผลการนำรูปแบบการบริหารจัดการแบบควบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ไปใช้ กลุ่มตัวอย่างมี 3 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการแบบควบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 8 คน กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบการบริหารจัดการแบบควบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 5 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามการนำรูปแบบการบริหารจัดการแบบควบรวมโรงเรียนขนาดเล็กไปใช้ จำนวน 42 คน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนควบรวม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้างสำหรับศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการแบบควบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการแบบควบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก และแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการนำรูปแบบการบริหารจัดการแบบควบรวมโรงเรียนขนาดเล็กไปใช้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการโรงเรียนควบรวม ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิใช้แบบประเมินรูปแบบที่มีระดับความคิดเห็น 5 ระดับ (Likert Scale) แล้ววิเคราะห์ผลด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อวัดระดับ ความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และการวิเคราะห์ผลการนำรูปแบบไปใช้จริงประเมินความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง (เช่น ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง) โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วน 5 ระดับและวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการแบบควบรวมโรงเรียนขนาดเล็กคือ ผู้บริหารโรงเรียนหลักรับภาระในการบริหารทั้งโรงเรียนหลักและควบรวม การจัดการเรียนรู้ไม่ค่อยมีปัญหาเพราะว่าทำให้มีจำนวนครูมากขึ้น ผู้ปกครอง และชุมชนของโรงเรียนมารวมอาจหาโอกาสให้มีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรม ผู้บริหารโรงเรียนใช้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มีการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และโรงเรียนหลักใช้เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในงานด้านต่างๆ 2) รูปแบบการบริหารจัดการแบบควบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป การมีส่วนร่วม เทคโนโลยี ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ และการจัดการเรียนรู้ ผลการประเมินรูปแบบพบว่า ความถูกต้อง และความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยในระดับมากถึงมากที่สุด และความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก 3) ผลการนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีการควบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ไปใช้ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากถึงที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ การมีส่วนร่วม เทคโนโลยี การจัดการเรียนรู้ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ การมีส่วนร่วม การบริหารจัดการการควบรวม การจัดการเรียนการสอน

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the current state of the management model for the consolidation of small schools, 2) create a management administration model of small schools, and 3) study the results of implementing the management administration model of small schools under Phetchaburi Primary Educational Service Area District Office 2. There were 3 sample groups comprised. The sample group for studying the current state of the management administration model of small schools was 8 people, a group of five experts evaluating the management administration

model of small schools. The sample group who responded to the questionnaire regarding the implementation of the small school administration model was 42 people, comprising school administrators, teachers, the school board, and students' parents in the management school responded to questionnaires evaluating the model's implementation. Research instruments consisted of a semi-structured interview, a model evaluation form, and a five-point Likert scale questionnaire. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results were as follows: 1) In the current state, the main school principal was responsible for managing both the main school and the consolidation school. Instructional management faced a few problems due to an increased number of teachers. However, long distances made it difficult for some parents and communities of the consolidation schools to participate in school activities. The main school principal employed strategic leadership, promoted collaborative learning and stakeholder participation, and applied information technology in school operations. 2) The developed model consisted of eight components: academic administration, budget administration, personnel administration, general administration, stakeholder participation, technology, strategic leadership, and instructional management. The model was rated at high to highest levels in terms of accuracy and appropriateness, and at a high level in terms of feasibility. 3) The implementation results showed the model was rated at the highest level across all components. The rankings from highest to lowest mean scores were strategic leadership, stakeholder participation, technology, instructional management, academic administration, budget administration, personnel administration, and general administration.

Keywords: Strategic Leadership, Community Participation, Consolidation Management, Instructional Management

บทนำ

การจัดการศึกษาในปัจจุบันเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่จะเป็นขนาดเล็ก เพื่อเป็นรากฐานการเรียนรู้ที่ให้ความรู้คู่กับวัฒนธรรมขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ให้มีความรู้ คู่คุณธรรมจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อชุมชน เน้นการอยู่ร่วมกัน การรับใช้สังคม ซึ่งถือเป็นความเจริญงอกงามของการศึกษา ทำให้การบริหารการศึกษามีความสำคัญมากขึ้นเพราะโรงเรียนขนาดเล็ก (มีนักเรียนไม่ถึง 120 คน) ย่อมขาดแคลนทรัพยากรมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ [1] อีกหนึ่งสาเหตุคือเนื่องจากประชากรวัยเรียนมีจำนวนลดลงและค่านิยมของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าไปเรียนในตัวเมืองเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้สถานการณ์โรงเรียนขนาดเล็กในปัจจุบันมีแนวโน้มเพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้การจัดการศึกษาไม่สามารถสะท้อนประสิทธิภาพได้อย่างเพียงพอ กล่าวคือเกิดการใช้ทรัพยากรอย่างไม่คุ้มค่า มีต้นทุนต่อหัวในการจัดการเรียนการสอนที่สูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และมากไปกว่านั้น คือผู้เรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาน่ากว่าผู้เรียนที่ศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่อีกด้วย [2] และนอกจากนี้ยังพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ประสบปัญหา 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการ ปัจจุบันความต้องการศึกษาในพื้นที่ชุมชนลดลง จึงทำให้โรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนเพิ่มขึ้น 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนพบว่าครูส่วนใหญ่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสภาพที่ครูไม่ครบชั้น และผู้เรียนมีจำนวนน้อยในแต่ละชั้น ครูสอนไม่เต็มเวลาและเต็มความสามารถ เพราะครูมีภารกิจอื่นที่นอกเหนือจากงานสอน สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้มีจำนวนจำกัด ซึ่งมีสาเหตุมาจากโรงเรียนได้รับงบประมาณน้อย ก็ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำไปด้วย 3) ด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุน ในการจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนที่ผ่านมาได้ใช้เกณฑ์การจัดสรรหลาย ๆ เกณฑ์ ดังนั้น จึงทำให้การจัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้าง เป็นจำนวนน้อย 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ตัวแทนของผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษายังมีไม่มากนัก และขาดแคลนสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง

จากแนวคิดการบริหารจัดการควบรวมโรงเรียน ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้นำมาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการบริหารมาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีการควบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการสังเคราะห์รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีการควมรวมโรงเรียนขนาดเล็ก

องค์ประกอบ	สำนักงาน คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน [3]	วไลย ธนา (2556) [4]	บุญกุล หัตถ์ (2556) [5]	ศิริศักดิ์ ปทุมราษฎร์ (2558) [6]	เรวดี เกษโสภา (2563) [7]	รวม
หลักการบริหารโรงเรียนที่มีการควมรวม		✓				1
ปัจจัยการบริหารโรงเรียนควมรวม		✓				1
กระบวนการบริหารโรงเรียนควมรวม		✓				1
ผลลัพธ์การบริหารโรงเรียนควมรวม		✓				1
ด้านภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์			✓			1
ด้านการจัดการกระบวนการ			✓			1
ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์			✓			1
ด้านการสร้างทีมงาน		✓	✓			2
ด้านการประเมินตนเอง			✓			1
ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน			✓			1
ผู้ปกครองและชุมชนและด้านสารสนเทศ			✓			1
การบริหารงานวิชาการ	✓	✓		✓	✓	4
การบริหารงานงบประมาณ	✓	✓		✓	✓	4
การบริหารงานบุคคล	✓	✓		✓	✓	4
การบริหารงานทั่วไป	✓	✓		✓	✓	4

จากตารางสังเคราะห์ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ 4 องค์ประกอบหลักด้วยกัน ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารงานวิชาการ องค์ประกอบที่ 2 การบริหารงานงบประมาณ องค์ประกอบที่ 3 การบริหารงานบุคคล องค์ประกอบที่ 4 การบริหารงานทั่วไป องค์ประกอบที่ 5 การมีส่วนร่วม องค์ประกอบที่ 6 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ และในการจัดการบริหารจัดการยุคปัจจุบันหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 องค์ประกอบที่โรงเรียนนำมาใช้ในการบริหารจัดการเพิ่มเติมคือ องค์ประกอบที่ 7 เทคโนโลยี และองค์ประกอบที่ 8 การจัดการเรียนรู้

สรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารจัดการแบบควมรวมโรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง ภาพทางความคิดที่ศึกษาจากหลักการ ประสพการณ์ และข้อมูลเชิงประจักษ์ที่รวบรวมได้มาแสดงเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของ องค์ประกอบต่าง ๆ และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานที่ตั้งไว้ โดยในการวิจัยครั้งนี้มีโครงสร้างประกอบด้วย 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล 4) การบริหารงานทั่วไป 5) การมีส่วนร่วม 6) เทคโนโลยี 7) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ และ 8) การจัดการเรียนรู้ ซึ่งองค์ประกอบต่างๆ มีรายละเอียดในการดำเนินการดังนี้

จากปัญหาดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการจัดตั้งควมรวมสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 ประกอบกับมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตรวจสอบข้อมูลจัดทำแผนรวมโรงเรียนและนำเสนอต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อดำเนินการให้ โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในละแวกใกล้เคียงกันมีการควมรวมโรงเรียน ซึ่งการควมรวมโรงเรียนคือการนำผู้เรียนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้กันตั้งแต่ สองแห่งขึ้นไป มารวมกันแล้วจัดการเรียนการสอนแบบชั้นหรือช่วงชั้น เพื่อให้โรงเรียนเกิดการบริหารและจัดการโรงเรียนที่มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดผลดีแก่ผู้เรียนทั้งในด้านสิทธิ ด้านโอกาส และคุณภาพการศึกษา [3]

แม้ว่านโยบายการควมรวมโรงเรียนจะช่วยให้เกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพิ่มจำนวนครู และส่งเสริมควมร่วมมือระหว่าง โรงเรียนที่ดำเนินการควมรวมโรงเรียนขนาดเล็กมาจนถึงปัจจุบันถึงแม้จะมีข้อดีเกิดขึ้นหลายด้านแต่ก็ยังไม่สามารถพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กให้ดีขึ้นได้ เมื่อพิจารณาจากผลการทดสอบระดับชาติของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียน ขนาดเล็กในปีการศึกษา 2562 พบว่ามีคะแนนเฉลี่ย 4 วิชายังมีผลสอบต่ำกว่าระดับประเทศ [2]

ดังนั้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนไม่เกิน 40 คน อยู่ในกลุ่มที่อาจถูกควมรวมสถานศึกษา พบว่าโรงเรียนเกิดปัญหาเชิงโครงสร้างจากการควมรวมโรงเรียน เช่น สถานศึกษาหลักไม่รองรับ จึงเกิดความแออัดในชั้นเรียน

ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ ด้านภาระงานของครูที่เปลี่ยนแปลง ครูบางคนต้องเดินทางไกลมาสอน หรือถูกโยกย้ายแบบเร่งด่วนโดยไม่มีเตรียมความพร้อมครูในโรงเรียนที่ถูกควรวรรวมอาจไม่มีตำแหน่งหรือภารกิจที่ชัดเจน ด้านการบริหาร จะเห็นได้ว่าผู้บริหาร 1 คนต้องดูแลโรงเรียนมากกว่า 1 แห่ง (ในกรณีควรวรรวมแบบเครือข่ายหรือศูนย์เครือข่าย) ทำให้การบริหารไม่มีประสิทธิภาพและการเดินทางของนักเรียนจากโรงเรียนที่ถูกควรวรรวมต้องเดินทางไกลขึ้น (บางแห่งเกิน 5-10 กม.) แต่ไม่มีระบบขนส่งรองรับอย่างเหมาะสม จึงมีความสนใจศึกษารูปแบบการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบที่เหมาะสมและเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่ตอบสนองบริบทจริงของพื้นที่จริงอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2
3. เพื่อศึกษาผลการนำรูปแบบการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ไปใช้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยดำเนินการ 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันของรูปแบบการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2

1.1 กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก มีกลุ่มตัวอย่างของผู้ให้ข้อมูล จำนวน 8 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีการควรวรรم จำนวน 2 คน ข้าราชการครูของโรงเรียนที่มีการควรวรรม จำนวน 2 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีการควรวรรม จำนวน 2 คน และผู้ปกครองของผู้เรียนที่ควรวรรมโรงเรียน จำนวน 2 คน

1.2 เครื่องมือการวิจัย แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยประเด็นการสัมภาษณ์ครอบคลุมองค์ประกอบโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการแบบควรวรรมโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยประสานกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยและนำหนังสือขอความร่วมมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละขั้นตอนด้วยตนเอง

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการแบบควรวรรมโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการแบบควรวรรมโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2

2.1 กลุ่มตัวอย่าง ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2.1 รูปแบบการบริหารจัดการแบบควรวรรมโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

2.2.2 แบบประเมินรูปแบบการบริหารจัดการแบบควรวรรมโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 เป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2.1 รูปแบบการบริหารจัดการแบบควรวรรมโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

2.2.2 แบบประเมินรูปแบบการบริหารจัดการแบบควรวรรมโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 เป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งแบบประเมินเรื่อง “การบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2” ไปยังกลุ่มตัวอย่างคือผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน แล้วทำการรวบรวมแบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล 1) วิเคราะห์ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการนำรูปแบบการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 ไปใช้

3.1 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 จากโรงเรียนนายน โรงเรียนบ้านดอน โรงเรียนบ้านบางเก่า โรงเรียนเขื่อนเพชร(ชลประทานสงเคราะห์) โรงเรียนบ้านเนินทราย โรงเรียนหนองมะกอก รวม 42 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนหลัก จำนวน 4 คน ครู จำนวน 16 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 10 คน และผู้ปกครอง 12 คน

3.2 เครื่องมือที่วิจัย แบบสอบถามการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยมีประเด็นคำถามในเครื่องมือ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย โดยส่งแบบสอบถามเรื่องการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 แล้วทำการรวบรวมแบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ และร้อยละ

3.4.2 แบบสอบถามเรื่องการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.4.3 แปลความหมายค่าเฉลี่ยของการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 ตามแนวคิดของ เบสต์ (Best) โดยกำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ย

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็กคือ ผู้บริหารโรงเรียนหลักภาระในการบริหารทั้งโรงเรียนหลักและควรวรรวมเพราะโรงเรียนขนาดเล็กที่มาควรวรรวมไม่มีผู้บริหารมีเพียงครูรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการเท่านั้น ในส่วนงานเอกสารของโรงเรียนครูของโรงเรียนหลักต้องดำเนินการต้องรับผิดชอบเพิ่มอีกหนึ่งโรงเรียน การจัดการเรียนรู้นี้ไม่ค่อยมีปัญหาเพราะทำให้มีจำนวนครูมากขึ้น ผู้ปกครอง และชุมชนของโรงเรียนมารวมอาจทำให้ง่ายต่อการมาร่วมกิจกรรม นักเรียนเดินทางมาเรียนไกลมากขึ้น โดยการรับส่งของผู้ปกครอง ผู้บริหารโรงเรียนใช้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มีการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และโรงเรียนหลักใช้เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในงานด้านต่างๆ

2. การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก รูปแบบการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป การมีส่วนร่วม เทคโนโลยี ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ และการจัดการเรียนรู้ ผลการประเมินรูปแบบพบว่า ความถูกต้องและความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก

องค์ประกอบการบริหารจัดการ แบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การบริหารงานวิชาการ	4.67	0.42	มากที่สุด	4.55	0.50	มากที่สุด	4.18	0.35	มาก
2. การบริหารงานงบประมาณ	4.39	0.59	มาก	4.28	0.45	มาก	4.07	0.55	มาก
3. การบริหารงานบุคคล	3.90	1.55	มาก	4.00	0.00	มาก	4.30	0.75	มาก
4. การบริหารงานทั่วไป	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด	4.20	0.45	มาก
5. การมีส่วนร่วม	4.77	0.36	มากที่สุด	4.49	0.64	มาก	4.49	0.45	มาก
6. เทคโนโลยี	4.67	0.41	มากที่สุด	4.60	4.40	มากที่สุด	4.47	4.42	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

องค์ประกอบการบริหารจัดการ แบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
7. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์	4.80	0.41	มากที่สุด	3.70	0.45	มาก	3.60	0.89	มาก
8. การจัดการเรียนรู้	4.27	1.16	มาก	3.93	0.95	มาก	3.93	0.88	มาก
เฉลี่ยรวม	4.53	0.67	มากที่สุด	4.29	0.48	มาก	4.16	0.59	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านความถูกต้อง โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ 7) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ 4) การบริหารทั่วไป 5) การมีส่วนร่วม 5) เทคโนโลยี 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 8) การจัดการเรียนรู้และ 3) การบริหารงานบุคคล

ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านความเหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ 4) การบริหารทั่วไป 6) เทคโนโลยี 1) การบริหารงานวิชาการ 5) การมีส่วนร่วม 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล 8) การจัดการเรียนรู้และ 7) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์

ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านความเป็นไปได้ โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ 5) การมีส่วนร่วม 6) เทคโนโลยี 3) การบริหารงานบุคคล 4) การบริหารงานทั่วไป 1) การบริหารงานวิชาการ 8) การจัดการเรียนรู้ และ 7) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์

3. ผลการนำรูปแบบการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ไปใช้

ผลการนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีการควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 พบว่าผู้บริหารและครูมีระดับความคิดเห็นมาก ถึง มากที่สุด ในองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ ความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบที่นำเสนอ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ การมีส่วนร่วม เทคโนโลยี การจัดการเรียนรู้ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนหลัก ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 42 คน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังที่แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีการควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ไปใช้

ลำดับ ที่	รายการ	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1.	ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์	4.61	0.65	มากที่สุด
2.	การมีส่วนร่วม	4.57	0.59	มากที่สุด
3.	เทคโนโลยี	4.57	0.65	มากที่สุด
4.	การจัดการเรียนรู้	4.57	0.67	มากที่สุด
5.	การบริหารงานวิชาการ	4.55	0.55	มากที่สุด
6.	การบริหารงานงบประมาณ	4.53	0.61	มากที่สุด
7.	การบริหารงานทั่วไป	4.52	0.61	มากที่สุด
8.	การบริหารงานบุคคล	4.44	0.72	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ผลการนำรูปแบบการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ไปใช้ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากถึงมากที่สุด เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ การมีส่วนร่วม เทคโนโลยี การจัดการเรียนรู้ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานบุคคล

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการแบบควมรวมโรงเรียนขนาดเล็ก สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการแบบควมรวมโรงเรียนขนาดเล็กคือ ผู้บริหารโรงเรียนหลักรับภาระในการบริหารทั้งโรงเรียนหลักและควมรวมเพราะโรงเรียนขนาดเล็กที่มาควมรวมไม่มีผู้บริหารมีเพียงครูรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการเท่านั้น ในส่วนงานเอกสารของโรงเรียนครูของโรงเรียนหลักต้องดำเนินการต้องรับผิดชอบเพิ่มมาอีกหนึ่งโรงเรียน การจัดการเรียนรู้ไม่ค่อยมีปัญหาเพราะว่าทำให้มีจำนวนครูมากขึ้น ผู้ปกครอง และชุมชนของโรงเรียนมารวมอาจห่างไกลทำให้ไม่สะดวกในการมาร่วมกิจกรรม นักเรียนเดินทางมาเรียนไกลมากขึ้น โดยการรับส่งของผู้ปกครอง ผู้บริหารโรงเรียนใช้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มีการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และโรงเรียนหลักใช้เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในงานด้านต่างๆ

2. การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการแบบควมรวมโรงเรียนขนาดเล็ก รูปแบบการบริหารจัดการแบบควมรวมโรงเรียนขนาดเล็ก มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป การมีส่วนร่วม เทคโนโลยี ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ และการจัดการเรียนรู้ ผลการประเมินรูปแบบพบว่า ความถูกต้องและความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการแบบควมรวมโรงเรียนขนาดเล็ก เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารจัดการแบบควมรวมโรงเรียนขนาดเล็ก

องค์ประกอบการบริหารจัดการ แบบควมรวมโรงเรียนขนาดเล็ก	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การบริหารงานวิชาการ	4.67	0.42	มากที่สุด	4.55	0.50	มากที่สุด	4.18	0.35	มาก
2. การบริหารงานงบประมาณ	4.39	0.59	มาก	4.28	0.45	มาก	4.07	0.55	มาก
3. การบริหารงานบุคคล	3.90	1.55	มาก	4.00	0.00	มาก	4.30	0.75	มาก
4. การบริหารงานทั่วไป	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด	4.20	0.45	มาก
5. การมีส่วนร่วม	4.77	0.36	มากที่สุด	4.49	0.64	มาก	4.49	0.45	มาก
6. เทคโนโลยี	4.67	0.41	มากที่สุด	4.60	4.40	มากที่สุด	4.47	4.42	มาก
7. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์	4.80	0.41	มากที่สุด	3.70	0.45	มาก	3.60	0.89	มาก
8. การจัดการเรียนรู้	4.27	1.16	มาก	3.93	0.95	มาก	3.93	0.88	มาก
เฉลี่ยรวม	4.53	0.67	มากที่สุด	4.29	0.48	มาก	4.16	0.59	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการแบบควมรวมโรงเรียนขนาดเล็ก เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารจัดการแบบควมรวมโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านความถูกต้อง โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ 7) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ 4) การบริหารทั่วไป 5) การมีส่วนร่วม 5) เทคโนโลยี 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 8) การจัดการเรียนรู้ และ 3) การบริหารงานบุคคล

ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการแบบควมรวมโรงเรียนขนาดเล็ก เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารจัดการแบบควมรวมโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านความเหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุด เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ 4) การบริหารทั่วไป 6) เทคโนโลยี 1) การบริหารงานวิชาการ 5) การมีส่วนร่วม 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล 8) การจัดการเรียนรู้และ 7) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์

ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการแบบควมรวมโรงเรียนขนาดเล็ก เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารจัดการแบบควมรวมโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านความเป็นไปได้ โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ 5) การมีส่วนร่วม 6) เทคโนโลยี 3) การบริหารงานบุคคล 4) การบริหารงานทั่วไป 1) การบริหารงานวิชาการ 8) การจัดการเรียนรู้ และ 7) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์

3. ผลการนำรูปแบบการบริหารจัดการแบบควมรวมโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ไปใช้

ผลการนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีการควมรวมโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 พบว่าผู้บริหารและครูมีระดับความคิดเห็นมาก ถึง มากที่สุด ในองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ ความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบที่นำเสนอ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ การมีส่วนร่วม เทคโนโลยี การจัดการเรียนรู้ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การ

บริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนหลัก ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 42 คน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังที่แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีการควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ไปใช้

ลำดับ ที่	รายการ	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1.	ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์	4.61	0.65	มากที่สุด
2.	การมีส่วนร่วม	4.57	0.59	มากที่สุด
3.	เทคโนโลยี	4.57	0.65	มากที่สุด
4.	การจัดการเรียนรู้	4.57	0.67	มากที่สุด
5.	การบริหารงานวิชาการ	4.55	0.55	มากที่สุด
6.	การบริหารงานงบประมาณ	4.53	0.61	มากที่สุด
7.	การบริหารงานทั่วไป	4.52	0.61	มากที่สุด
8.	การบริหารงานบุคคล	4.44	0.72	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ผลการนำรูปแบบการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ไปใช้ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ การมีส่วนร่วม เทคโนโลยี การจัดการเรียนรู้ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานบุคคล

การอภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยที่ปรากฏ ผู้วิจัยได้นำมาสู่การอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพปัจจุบันผู้บริหารโรงเรียนหลักต้องรับผิดชอบในการบริหารจัดการทั้งโรงเรียนหลัก และโรงเรียนมารวม ในขณะที่การจัดการเรียนรู้ไม่ค่อยมีปัญหาเพราะว่าทำให้มีจำนวนครูมากขึ้น ผู้ปกครอง และชุมชนของโรงเรียนมารวมอาจห่างไกลทำให้ไม่สะดวกในการมาร่วมกิจกรรม ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนหลักได้ใช้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ การกิจ และจุดประสงค์ที่ชัดเจนอันจะนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงเพราะความมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวนี้ไปสู่ความสำเร็จของกลยุทธ์องค์การ

นอกจากนั้น โรงเรียนหลักรับผิดชอบบริหารจัดการทั้ง 4 งาน ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องใช้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มีการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และโรงเรียนหลักใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในงานด้านต่างๆ มากขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การมีส่วนร่วมนั้นจะช่วยก่อให้เกิดความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นคือการบริหารจัดการแบบควรวรรวม ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทำให้ครูและผู้เกี่ยวข้องมีความผูกพันต่อโรงเรียนมากขึ้น เกิดความไว้วางใจกัน ทำให้ลดความขัดแย้งในการปฏิบัติงานส่งผลให้ทีมงานมีประสิทธิภาพดีขึ้น [8]

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล 4) การบริหารงานทั่วไป 5) การมีส่วนร่วม 6) เทคโนโลยี 7) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ และ 8) การจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าองค์ประกอบของรูปแบบได้มาจากการสังเคราะห์ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และองค์ประกอบของรูปแบบนั้นสอดคล้องกับงานการวิจัย [9] ที่พบว่า การบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วยการบริหารจัดการ ครูผู้สอน นักเรียน การจัดการเรียนการสอน ความร่วมมือ ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง และการจัดสวัสดิการนักเรียน

ส่วนผลการประเมินรูปแบบพบว่า ความถูกต้อง และความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ส่วนความเป็นไปได้มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่ารูปแบบการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็กสร้างจากการสังเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาของโรงเรียนควรวรรวมกับทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผลการประเมินแสดงให้เห็นว่ารูปแบบที่สร้างขึ้นมีความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ [6] ที่พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบพบว่า ภาพรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผลการนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีการควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ไปใช้ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าโรงเรียนหลักเป็นโรงเรียนที่มี

การบริหารงานตามปกติแล้ว การนำนักเรียนมาเรียนรวมไม่ได้ทำให้เกิดผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญทางการบริหาร และไม่ได้ทำให้จำนวนนักเรียนเพิ่มมากขึ้นแต่อย่างใด สอดคล้องกับงานวิจัยของ [10] ที่พบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินการควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็กในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ การมีส่วนร่วม เทคโนโลยี การจัดการเรียนรู้ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปนั้น ในด้านภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่นๆ นั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถมองเห็นภาพรวมของการบริหารงาน ที่เชื่อมโยงกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เป็นประโยชน์ต่อการจัดการในการสร้างความเข้าใจระหว่างการทำงานและบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน [11] ทั้งนี้การบริหารจัดการโรงเรียนที่มีการควรวรรมนั้น โรงเรียนหลักควรมีการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพภายใต้สภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพตามหลักสูตรสถานศึกษา และส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาครู และบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ รวมทั้งมีการจัดทำแผนการบริหารจัดการที่พร้อมรองรับนักเรียนที่มาร่วมเรียนรวม เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัย [12] ที่พบว่า ร้อยละ 86 ของโรงเรียน มีการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนอย่างเต็มรูปแบบมีโรงเรียนร้อยละ 1 ที่ไม่ได้จัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับการที่โรงเรียนจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนเพราะจะเป็นเรื่องมีที่ช่วยควบคุมและให้ความสำคัญกับงานที่ทำ บางโรงเรียนผู้บริหารโรงเรียนมักจะรายงานเรื่องเกี่ยวกับโรงเรียนให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบมากกว่าที่จะขอคำปรึกษาจากคณะกรรมการสถานศึกษา

ด้านการบริหารทั่วไปที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ นั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารทั่วไปเป็นงานที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูจำนวนหนึ่งเท่านั้นที่มีความเกี่ยวข้อง ทำให้บุคคลภายนอกที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามจึงไม่อาจรับรู้การดำเนินการในการบริหารจัดการได้ดีนัก ประกอบกับการควรวรรวมโรงเรียนทำให้การบริหารจัดการของโรงเรียนหลักมีภาระมากยิ่งขึ้น เพราะต้องทำงานเรื่องเดียวสองครั้ง จนกว่าจะมีการประกาศยุบโรงเรียน และโอนทรัพย์สินของโรงเรียนมารวมให้กับโรงเรียนหลักแล้ว การบริหารจัดการก็จะกลับสู่สภาพปกติ [13]

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่นๆ นั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนหลักให้มีความสามารถในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของทั้งสองโรงเรียนไม่ว่าจะมีการควรวรรวมหรือการยุบรวมในอนาคต
2. จากผลการวิจัยที่พบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศมีค่าเฉลี่ยรองลงมาจากภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ทั้งนี้เพราะการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนจึงจะช่วยให้องค์ประกอบของรูปแบบทุกด้านสามารถดำเนินการไปด้วยกันได้เป็นอย่างดี ในเรื่องนี้หน่วยงานต้นสังกัดและผู้บริหารโรงเรียนจึงควรวางระบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน ก็จะช่วยให้เกิดประสิทธิผลต่อการบริหารจัดการแบบควรวรรวมได้ดียิ่งขึ้น
3. จากผลการวิจัยที่พบว่า การบริหารจัดการมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้หน่วยงานต้นสังกัดและผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบปัญหาที่ต้องควรวรรวมโรงเรียน และขอรับการสนับสนุนเพื่อทำให้การบริหารจัดการโรงเรียนทั้งสองโรงเรียนไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้น
4. จากผลการวิจัยที่พบว่า การจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยน้อยรองจากการบริหารจัดการนั้น โรงเรียนควรใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถให้ความรู้หรือเป็นสถานที่จัดการเรียนรู้ในท้องถิ่นมากขึ้น รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับความเป็นจริงและบริบทของท้องถิ่นนั้น รวมถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจในท้องถิ่นแก่นักเรียน ชุมชน และผู้ปกครอง
5. การนำรูปแบบการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็กที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในสถานศึกษา ต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ เนื่องจากรูปแบบดังกล่าวมีลักษณะเป็น “ชุดองค์ประกอบ” ที่ทำหน้าที่เป็นกรอบแนวคิดมากกว่าคู่มือปฏิบัติงานเชิงขั้นตอนโดยตรงผู้บริหารจึงควรมีการประชุมชี้แจง และมีการประเมินรูปแบบเป็นระยะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองต่อการบริหารแบบควรวรรวมเป็นมุมมองที่ขาดหายไปในงานวิจัยฉบับนี้
2. ควรศึกษาผลการดำเนินการใช้รูปแบบการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็กว่าส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร
3. ควรศึกษารายละเอียดของรูปแบบการบริหารจัดการแบบควรวรรวมโรงเรียนขนาดเล็กว่ามียุทธศาสตร์ประกอบอื่นที่ยังไม่ได้ศึกษาอีกหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- [1] จันทร์จิรา จุมพลหล้า และคณะ. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการ กรณีศึกษา: รูปแบบความสำเร็จการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. อุตรธานี : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี. 2557.
- [2] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด 2563 :2 แผนบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ปีการศึกษา 2562-2565 (ฉบับทบทวน)
- [3] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. นวัตกรรมพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กปี 2554. กรุงเทพมหานคร. ชุมชนสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย. 2553.
- [4] วลินดา รสชา. รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการบริหารโรงเรียนควบรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.2563;1739 – 1751.
- [5] บุญยกุล หัตถกิจ. รูปแบบการบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดเล็ก. วารสารวิจัยรำไพพรรณี.2556; 7(2):12 – 21.
- [6] อีรศักดิ์ ประทุมราษฎร์. รูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่มีประสิทธิผล. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต]. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. 2556.
- [7] เรวดี เกษโสภา. แนวทางการบริหารแบบควบรวมในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองคาย เขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต]. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2558.
- [8] สราวุฒิ คงสุข. บทบาทของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ฝึกอบรบวิชาชีพ ประจำอำเภอ สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. 2564.
- [9] วิเศษ ยาคาลัย. การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล วังน้ำคู้ อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก. 2551.
- [10] ทศพร ปุ่มสีดา ชญาพิมพ์ อูสาโท และพฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา.วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.2564;2:1-15.
- [11] วิรัตน์รัตน์ เสือจอย. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2564.
- [12] Wilson, V. & McPake, J. ‘Headteachers of Small Scottish Primary Schools: A Match for the Job?’, Scottish Educational Review. 1999; 31(1): 35–47.
- [13] บุญเรือง ปินะสา. ไม่ยุบ ไม่ควบรวม แต่ร่วมกันพัฒนา ‘โรงเรียนขนาดเล็ก’ ของชุมชน เพื่อโอกาสทางการศึกษาของเด็กไทย. เข้าถึงเมื่อ 20 เมษายน 2567] เข้าถึงได้จาก: <https://thepotential.org/social-issues/small-school-problem/>.